

УКРАЇНСЬКА

ПРЕСОВА

СЛУЖБА

ВИДАННЯ ГОЛОВНОЇ РЕДАКЦІЇ.

Ч. I 6.

29 вересня 1940.

У ЦЕРКАЛІ СВІТОВОЇ ПРЕСИ.

Пакт Берлін-Рим-Токіо.

У другій половині вересня виказувала політична атмосфера по боці держав осі багато познач близьких несподіванок. Деякі пресові органи натякали на можливість охолодження відносин між державами осі й Москвою, інші ж /головно американські/ говорили про плани "світової унії тоталітарних держав": Німеччини й Італії й... Росії. Словнилася радше перша прогноза, хоча до сьогодні важко ще сказати остаточне слово про значення пакту Берлін-Рим-Токіо. Ось що пише орг неутральної Швейцарії "Ное Цірхер Цайтунг" на тему пакту: "Три тотальні поту що перед німецько-російським порозумінням були звязані пактом Антікомінтерну підписали серед великих святкувань у Берліні новий договір, який в противенств до давнішого, що в його тексті переважала ідеологія, має ясний і недвозначний характер військового союзу. А звернений він уже, в кожному разі не в першій не в другій лінії, не проти Советів, які виключені з постанов договору окремою "клявулею безпеки", щоправда, дуже важкою зрозумінням. Треба наразі почекати, чи Москва вдоволиться цієї клявулею... Коли перед новою війною творило ідеологічне противенство з більшовицькою державою базу для спільної політики трьох тоталітарних держав, то тепер їх злучило реальне, силово-політичне противенство з Зед. Державами. Могутні зброєння, розпочаті в Америці, є без сумніву загрозою для трьох нових союзників, яка одначе для обох партнерів европ. осі тільки тоді мала б значення, коли війна не вирішиться напротязі найближчих місяців. Ніпон має безпосередні причини розправлятися з американською політикою. Ембаго Гові розпорядження, які през. Рузвелт підписав ув останніх тижнях й за якими можуть наступити в найближчих днях дальші далекойдучі заходи, вдаряють по німецькій воєнній господарці... Указав у Ніпоні поняття "нового ладу" поширив берлінський договір урядово й на Европу. Його постанови означають нову доктрину Монро, що охоплює весь европ. суходіл - тоді, коли "новий лад" ув Азії відноситься до ближче невідмежованого східньо-азійського "простору", який одначе певно обіймає й протеговані Америкою Філіпіни й голандсько-індійські острови в яких вона теж сильно зацікавлена. Для обох американський пів-континентів існує доктрина Монро вже від сто років. Дві частини світу - Африка й Австралія не заторгнені підписаним договором!"

Америка.

Крім названих швайц. щоденником потягнень Америки, які стоять у причиновому звязку з найновішим "пактом трьох" позначається там ще низка інших далекойдучих тенденцій, що насторожили сигнатарів пакту. Тенденції ці на імя: тісна співпраця англо-саксонських частин світу. На цю тему пишуть "Базлер Нахріхтен": "Існує /між Америкою й Британією/ згода щодо доцільности подібних договорів, які заключено недавно між Зед. Державами й Англією, теж між Америкою, Новою Зеландією, Австралією й Півд. Африкою. Намагання америк. уряду відсунути війну в просторів західньої півкулі опричало б дуже придбання флотних баз у південній Африці й східній Азії!" У звязку з цим натякає "Нью Йорк Таймс" ув одній статті стратегічне значення Півд. Африки для всякої спроби знаходу на півд. Америку.

Для уявлення, як ставляться німці до факту чимраз більшої ворожості Зед. Держав до них, цитуємо уривок із однієї статті "Гамбургер Фремденблат": "Ніякий нарід - пише нім. газета - не знає так мало своєї історії, як американці. Це значить, що в америк. школах не вчать історії, як у Німеччині. Але розріст Зединених Держав ставлять там рідко в конечний звязок з усесвітньою історією. Лише так можна пояснити, що мало американців із тих, які обвинувачують Европу з вічної манії воєн, знають, що Америка вела в останніх 150 роках більше воєн чим яканебудь друга європейська країна. Те саме можна сказати про їхне обурення "державами-напасниками", себ то Німеччиною, Італією й Ніпоном, бо врешті всі війни, в які була вмшана Америка, були подіями чисто імперіялістичної марки"

чито проти індіан, чито проти Мексику, Іспанії, Панами, Нікарагуї та Гаїті".
Голоси американської преси свідчать, що значна частина опінії країни одос-
рує політику Рузвелта, хоча й не бракує ось таких голосів, як стаття "Сент Лк-
Пост Діспеч" з різними обвинуваченнями президента за порозуміння з Британією
в справі винайму морських баз, який, за цією газетою, допустився "акту війни"
й стався Першим Диктатором Америки, прийнявши того роду рішення, які Гітлер,
соліні й Сталін накидають своїм народам".

Военна ситуація.

В пресі знову сильнішо наголошена думка, що перед інвазією англійських ос-
ровів відбудуться події важливого значення в інших кінцях Бритійської Імперії.
Ось що писав недавно на цю тему "Діли Мейл": Ніхто в нашій країні хай не буде
заскочений, коли ворожа ініціатива сконкретизується небаром у великим німецьк
наступі з італійською поміччю проти східньої Середземноморщини, й у поичнах у
напрямі здобуття великих нафтових резерв ув Ірані й Іраку! До речі, англ. щод-
ник навіязує до того такі дальші міркування, радше внутрішньо-політичного хара-
теру: "Це буде, можливо, важка проблема, що кликатиме за новими методами й но-
ми людьми... Військові опериції минулого року показали бодай, що ні наш ні фрал-
цузький ген. штаби ніяк не розуміли характеру війни, яку мали вести... Керівни
що думають на лад 1914-18 р.р., конечно цілком усунути від усяких контрольних
постів в усіх збройних силах. Є ще деякі з них. Щойно в травні вчинилися ми на
цієї у війні: вісім місяців пропало на безпідставне самовдодолення".

Початок успішних італійських операцій у Єгипті виликав дуже багато комента-
рів у світовій пресі, з яких наводимо тут голос майора Болдвіна в "Нью Йорк Тай-
який пише м.ін.: "Коли Єгипет впаде, будуть перерізані англійські шляхи сполуч-
ння через Суез, Червоне море й Аденський залив. Коли над єгипетськими морськими
базами повіватиме італійський прапор, то, по всякій правдоподібності, Англія
зможе утримувати далі флотних сил у східньому Середз. морі. Коли події справд-
мали б так відогратися, то наслідки бдуть необчислими, бо нафтові джерела на
Близькому Сході попадуть у руки потуг осі. Серед таких умовин була б мабуть не-
можлива англійська перемога".

Як пишуть "Вазлер Нахріхтен", італійський наступ на півночі Єгипту викликав
теж велике занепокоєння в Туреччині, тимбі льше, що Італія - як зачувати - дома-
гається від Франції дозволу на влаштування летунських баз у Сирії. Пригнічення
викликала в Англії й деінде невдачна спроба зайняти західньо-африканський порт
Дакар, що викликало між ін. і такий характерний коментар "Нью Йорк Пост": "Оста-
точний вислід виправи той, що потуги осі, коли схочуть, зможуть усадовитися в
Дакарі, завдяки чому вони прийшли б до посідання важливої бази, віддаленої все-
го 1700 морських миль від Бразилії; з цієї бази вони могли б опанувати вели-
ку частину південного Атлантийського океану".

З думкою, що війна може вестися й після упадку англійського острова, деякі
органи погоджуються, інші ж твердять, що ні. Першу можливість змальовує ось та-
американ. часопис "Шріпс Говард": "На випадок, що наці зайняли б британські ост-
рови, перенісся б уряд Черчіла майже цілком певно до Стави. Така можливість мо-
же й була головною причиною того успіху, з яким англ. уряд заміняв летунсько-
морські бази на Атлантич. океані за 50 америк. контрторпедовців. План Черчілла
вести війну з Канади означав би довгу воздушно-морську збройну розправу й бльо-
каду проти тотальних потуг, розправу, в якій брит. флотна охоронилася б на за-
хідній півкулі й оперувала б з англо-американських баз. В цьому випадку було
би майже неунікнимим вислідом встраєння Зед. Державу війну".

Франція.

Разом із усіма цими подіями й наростанням дальших ускладнень у світі пере-
живає дуже важкі часи Франція. Вона мусіла погодитися на ніпонські воєнні бази
в Індо-Китаї й перемарш ніп. військ через цю французьку кольонію проти Чіян-
кайшена. "Ное Цірхер Цайтунг" припускає, що Ніпон схоче скоро забрати Індо-Ки-
тай взагалі, бо там м.ін. цинк й гума - два сирівці, дуже потрібні Америці; ма-
ючи їх у своїх руках, Ніпон міг би успішніше розпочати економічну війну з своїм
противником зпоза Тихого океану, що почав проти нього стосувати екон. санкції.
Під впливом Ніпону домагається від Франції територіальних уступок в Індо-Китаї
й малий Сіам, а ставленик Англії ген. де Голь продовжує організувати фронтду то
тут то там у французьких кольоніях.

Серед такої складної зовнішньої ситуації йдуть у країні важливі внутрішні процеси. Італ. "Газетта дель Пополю" знає донести з Парижу, що у Франції дуже можлива близька віднова монархії й що цю уряд Петен-Ляваль свідомо підготовляє країну на це різними потягненнями. Одночасно французська преса далі розправляється з минулим режимом і його напрямками "Кандид" пише про цілковите ом'якнення сучасної Франції: "Сучасна Франція являє собою систему питомих динамічних принципів, які були одною з її прерогатив у минулому і допустила, що її духа пристали дурні й зарозумілі переконання людей, що правили нею 40 років. Ці мудрагелі передбачили катастрофу Муссоліні та господарського положення Італії за 6 місяців. Муссоліні все ще на своєму місці, до нього незмінно усміхається щастя, його ж господарські реформи відновили рівновагу в країні. Ці самі мудрагелі вішували упадок німецької автаркії й запевняли, що німці не зможуть витримати довгої війни. Франція мусить сьогодні пригадати собі, що сильні нації формують силу державних установ і соціальна дисципліна."

Знову ж паризька "Ілюстраціон" вичисляє хиби, яких "допускався французький народ і які завели його в повну декадентність. З безмірною зарозумілістю був переконаний, що він перший народ світу й що має всі якості щоб перевищити без всякої підготовки досягти інших народів. Крім цього людина з лівиці, в неволі своїх обмежених ідей і здібна тільки виголошувати пусті й високопарні слова, була справжній ворог всякого поступу й тримала країну в повному незнанні того, що діялося довкруги."

У французській пресі дуже сильні протианглійські ноти сприводу блокади, що її переводить Британія проти континенту і що дуже погіршила економічну ситуацію в Франції.

Совети.

"Журналь де Женев" висловлює думку, що нуртує в головах неодної європейської ераїни, пишучи про становище Росії в теперішній стадії світового конфлікту: "Росія може чекати, бо все відбувається згідно з її бажаннями. Цим робом вона зберігає свої сили на той день, коли зможе корисно зужити їх проти інших держав, що будуть нарешті вичерпані війною, і тоді не думатиме про ніякий пардон."

Все ж в багато ознак того, що низка факторів в Європі свідомо червоної небезпеки на майбутнє й змагає до консолідації тих частин суходолу, де большевизм міг би найлегче ловити рибу у мутній воді. "Базлер Нахріхтен" пишуть про близькі плани держав осі перевести на Балканах подібне вирівнання протиставств як це вони вчинили в Подунайщині. Наскільки не на руку Советам такі плани, може посвідчити акція болгарської комуністичної партії, що видала якраз, як подає "Нейе Цірхер Цайтунг", летючку з гострими випадками проти Німеччини. Можна подумати, що знущання мадярів над тими румунами, яких дістали разом з Семигородом, і що нагадують дуже живо мадярські репресії в Карпатській Україні півтора роки тому, теж нотує Кремль до своїх позитивів, бо вони доказують, що згущена атмосфера в середній Європі ще не скоро розвіється.

Накінєць одно дементі ТАСС, що доволі багатозначне для теперішніх відносин між Німеччиною і Советами, зокрема на тлі берлінського "пакту трьох". "Ніпонський часопис "Юці" - подає ТАСС - помістив вістку про розмову, яка нібито відбулася наприкінці серпня між Сталіном і німецьким амбасадором Шуленбургом в справі заключення договору між ССРСР, Німеччиною, Італією і Ніпоном та в справі скасування антикомінтернівського пакту. ТАСС уповажнена заявити, що вищезгадана вістка вповні видумана, бо Сталін не мав напружати останніх сьомі місяців ніякої стрічі з Шуленбургом." Це дементі потверджує до деякої міри думку, висловлену в першій цитаті цього нашого огляду, а саме, що пакт Берлін-Рим-Токіо сприйняли у Москві коли не з занепокоєнням, то з холодом.

/УПС/

З СОВЕТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Тривога за "благонадзбожность".

У вересні й жовтні відбувається черговий призов у червону армію. До Зійська беруть мушин уроджених в 1920 й у перших 8 місяцях 1921 р.р., далі річники 1921 і 1922 з середньою освітою та річники старші, що досі користали з відстрожок від призову. З цього приводу сов. преса, як звичайно, розписується про "безмежну відданість батьківщині, радянській владі й великій партії Леніна-Сталіна" й т.п. На призовних пунктах відразу беруть новобранців ув обертаси агітки, підлещують їм "культурними розвагами, зустрічами з командирами", тощо. В усіх тих заходах слідно не що інше, як так добре відому, вічну тривогу большевицького режиму за свою армію, яка на випадок конфлікту матиме в руках "бути чи не бути" совімперії. Характерно, що при близькості цього збройного конфлікту почала советська преса знову писати куди більше, ніж за минулий рік. Ось що пише "Правда":

"Найважливіша й найвища вимога, яку країна рад ставить нашій молоді, - бути в постійній готовості із зброєю в руках захищати рідну країну. Мова йде про патрістичний обов'язок молодої людини перед її соціалістичною вітчизною. Навчаючись у школі, працюючи на заводі, в колхозі, вона повинна ні на хвилину не забувати про те, що батьківщина може покликати її із зброєю в руках захищати її незалежність, честь і славу... Ми живемо в епоху боротьби двох світів - капіталізму і соціалізму. Ми зайняті спорудженням комуністичної будівлі. Боротьба за побудовання комунізму йде в складній міжнародній обстановці, яка вимагає від нас мобілізаційної готовості, суворої дисципліни і большевицької організованості. Все, що заважає великій історичній справі народу, мусить бути виметене з великого радянського дому".

Як бачимо, ноти російського патріотизму тут виразні ще більше, ніж в минулому. А щодо "капіталістичного оточення", то, наскільки знаємо географію, дві капіталістичні потуги межують безпосередньо з Советами: Німеччина й Японія... Подібно доручено й комсомолові обходити щогорічний XXVI Міжнародній Юнацький День між ін. під таким гаслом: "Комсомольці й комсомолки! Радянська молодь! Не забувайте про капіталістичне оточення! Всемірно зміцнюйте могутність нашої червоної армії й оборону нашої країни!". Остается накінець хіба запитати: чи справді знайдеться в Советах багато наївних, які повірять, що йде ^{справді} про якийсь там оточення, а не про інтереси, безпеку й цілість кліки із Кремлю?

Чернівецька й Аккерманська області.

Зо земель, що їх большевики забрали від Румунії, прилучили вони, як відомо, частину до Молдавії, створивши із них окрему республіку; при цьому кілька районів молдавської АССР перейшло в склад Одеської області УССР. Решту земель прилучено до Укр. ССР, створивши із них дві області: Чернівецьку й Аккерманську. Таким чином УССР начисляє тепер разом із 6 західньо-укр. областями 23 області. В двох нових областях вже творять большевики на двірських землях радгоспи, зорганізували партійну й радянську владу, комсомол та зарганізували "вибори" фабрично-заводських і місцевих профспілкових комітетів.

Листи з заслання.

Америк. "Свобода" містить низку листів, які понадходили на адреси американських українців із ССР - від їхніх, засланих большевиками, свояків. Ось три такі листи:

"25 березня 1940. Дорогі діти! Повідомляємо вас, що живемо на виселенні. Мама, Стефця і Оля находимось в Росії під Уралом над рікою Коса. Рубаємо ліси. Сніг великий на один метер. Морози доходять до 50 степ. Живемо добре. Як Робінсон. Дорогі, любі діти! Пам'ятайте про нас. Як ласка, і як ви годні, то напишіть що знаєте. Посилка може бути до 3 кільограмів. Поздоровляємо вас, і т.д. Ваші родичі і сестри".

"Березень 1940. Дорогі родимці! Доношу вам вість, що ми, Богу дякувати, здорові: я, Петро, Ольська, тільки стрийна потрохи слаба. У нас ще зима. Сніги стоять і тяжко дочекатись весни. Стрий Михайло помер 10 березня. Тета Марія слаба, а твій тато, мама й обі сестри виїхали від нас і тато просив, щоб я подав його адресу. З болем серця ми їх пращали. Тата забрали на виселення 10 лютого,

а стрий помер 10 березня. Так до місяця брати і розійшлись. /Тут подана адреса
засланих на Урал/.

А тепер хотілибисьмо довідатися о вашім здоров'ю та як вам поводитьься. Брат
тато до вас поїхати, але не пощастило; а як нам поводитьься, то ви певно знаєте
газет. Широ вас поздоровляємо і т.д."

Ще один лист від того ж свояка:

"14 травня. С.І.Х. Дорогі рідимці! Я писав до вас один лист, та не знаю, чи
ви його отримали. Я хочу вас повідомити, що тато тепер в Росії з цілою ріднею
подаю вам його адресу /подана адреса за Уралом/. Нині 14 травня і впав сніг! Цілий
лу зиму були морози великі і такої зими ніхто ще не пам'ятає. Дерева овочеві по
мерзали, бо весни довго не було. Тепер, як люди трохи обсіяли, впав сніг і нем
ніякої Божої благодати ані ніякого гаразду. А що поза тим, то ви знаєте з газет
і що вони пишуть, то є істина правда. Ви можете писати до тата і післати гроше
Гроші підуть. Я писав до тети, чи вона отримала того листа. Не пише, отже як д
будеш з нею, то скажи. Прошу, щобисьте до мене написали, як тільки отримаєте ц
лист /щераз адреса засланих за Уралом/. Вони є під Уральськими горами, коло р
ки Коса, що впадає до ріки Ками. Подивіться на мапу, може знайдете. Ми Богу дяк
вати здорові. Поздоровляємо і т.д. Підпис".

-"-"-"-"-"-"-"-"-"-"

ЖИДІВСЬКЕ ПИТАННЯ В РУМУНІЇ.

Зо зміною політичного режиму в Румунії прийдуть там на чергу дальші заход
проти жидів. Цікаво тому довідатись, яке значення мали жида в Румунії досі.

В 1827 р. число жидів в румунському книзівстві, яке було тоді під суверен
стю Туреччини, виносило всего 27 тисяч. В році 1938, за офіційною статистикою,
було вже 756 тисяч жидів у Румунії. А тому, що при переписі населення дуже баг
жидів подавало себе або за мадирів або за румунів, то фактично в Румунії начис
ляли їх на більше ніж 1,5 мільйона. В межах нинішньої, об'єднаної Румунії все
остало понад мільйон жидів. Особливо численно розкинені вони в Молдавії. Руму
ські, як і всі жида, мешкають передусім у містах, але дуже важну на свій лад р
ю грають вони теж по селах, як як купці, шинкарі та, з засади, лихварі. В Бука
решті творять жида 26 % населення, в Ясах, провінційній столиці Молдавії, 46 %
у важному пристаневому місті Констанці - 30 % і т.д.

В жидівських руках була більша частина всього рум. господарства. З 3369 п
мислових підприємств Румунії, зо загальним капіталом 39 мільярдів леїв, належал
до жидів 971 підприємств з капіталом 3,7 мільярда леїв, а 1015 підприємств з ка
піталом 29,4 мільярдів підлягало в 65 % контролі жидівських капіталів - так, щ
тільки 399 підприємств з капіталом 1,6 мільярдів леїв було в румунському посід
нні. В 1938 було в жидівських руках більше, ніж 75,5 % всього румунського банк
ництва й обопечень. Жидівський вплив помітно великий і у вільних званнях. Пона
40 % всіх румунських адвокатів жида. Побіч 4386 лікарів-румунів статистика рум
ських лікарів з жовтня 1939 подавала 3147 лікарів-жидів. Ще більший відсоток ж
дів серед румунських зубарів. Ремеслом у східних провінціях Румунії займається
майже 60 % жидів. В 1937 році три чверті всіх румунських газет і журналів були
жидівських руках.

Положення, як бачимо, подібне до деяких інших країн.

ЧОМУ РУМУНСЬКИЙ КОРОЛЬ МУСІВ УСТУПИТИ ?

На тему відречення румунського короля Карла від престолу кружляють і досі
найрізномордніші чутки, звичайно залежно від того, з якого джерела походять. Зде
ється, що в кожній з цих чуток якась частина правди. І так, коли безпосередньою
причиною абдикації короля Карла був провал його закордонної політики, то власт
ві причини всетаки лежать глибше. Цей король не був у силі виробити собі серед
свого народу того морального престижу, без якого ніяка провідна особистість н
може обійтися. За свої взаємини з жидівкою Вольф-Люпеску й за встравання у всі
бизнесові справи оплатив король симпатіями своєї країни.

Останні вістки про перебіг подій, вже після абдикації, позбавили Карла до
решти всяких виглядів у Румунії. Як повідомляє "Дейли Скеч", Карло здепонував у
Спол. Державах П.А. майна на 200 тисяч фунтів, дещо менші суми в південно-амери
канських республіках, при чому дуже багато його майна є ще нині в Лондоні. Одн
часно він забрав зі собою з Румунії велику кількість всяких дорогоцінностей, щ
їх мала під опікою пані Люпеску. Отже, не зважаючи на суворі девізові приписи,
які сам підписував, він просто пачкував за кордон величезні капітали. Любов сво
його народу він втратив, врятував зате гроші разом з своєю коханкою. Направду с
ний кінець панування, що його й ми, українці, не маємо причини згадувати теплим

УКРАЇНСТВО ЗАКОРДОНОМ.

Заступництво УПС у Шангаю.

Дотеперішнє заступництво "Української Пресової Служби" на Далекий Схід у Харбіні перенесене до Шангаю. На чолі шангайського УПС стоїть п. Роман Кордадорів. Адреса: *Shanghai, East Seward Road 870 apt. 85.*

Українці у Німеччині.

В річницю здобуття Києва зєдиненими Арміями ЗІ серпня влаштувала філія "Українського Національного Обєднання" в Берліні Свято з промовами й рефератами та виступами хорів.

В Берліні влаштувало УНО прилюдний "Вечір пісні й танку" 17 серпня ц.р. Дуже рухлива філія УНО в Познані, в якій найживішу діяльність проявляє Жіноча Секція й Рухово-спортова ланка. Філія влаштувала недавно концерт українських пісень та Свято Матері.

Просвітня секція про філії УНО в Празі святкувала 1 вересня Свято Перемоги в річницю здобуття Києва в 1919 році з промовами, рефератами й деклямаціями.

Українці в Аргентині.

Українські організації в Аргентині "Відродження" й "Просвіта" взяла собі від деякого часу на приціл частина тамошньої преси. Українців запідозрюють у зв'язках з "наці" й зараховують до "пятої колонії" Гітлера в Аргентині. Перед нами одне число аргент. щоденника "Критика", що в ньому аж кишить від безвідповідальних нападів на українську еміграцію в Аргентині. Українці зна службі Гітлера", а "Просвіта" й "Відродження" це "на ділі організації нацистської пропаганди", що мають тісні зв'язки з місцевими німецькими організаціями. Газета вичисляє різні прізвиська провідників "українського нацизму" в Аргентині, зокрема нападаючи на українця Мацейка, який, мовляв, є вбивник міністра Перацького й тому "найбільше небезпечний". Газета кінчить свої напасти такими словами: "Як відомо, українці тепер злучилися з наці, бо Гітлер обіцяв їм зараз після закінчення теперішньої війни відібрати їхні території, що зараз під російським пануванням". Для газет у ролі "Критики", здається, дуже далека Європа з її політичним укладом сил, коли вони годували своїх читачів і... аргентинську владу таким дешевими фантазіями, як "обіцянки Гітлера українцям". Можна б домогтися від них, щоб захотіли прийняти до відома дві річі: 1/ що Німеччина є в згоді з большевицькою Росією й тому українського питання актуалізувати не думає і 2/ що український нарід важко мучиться під советським пануванням, проти якого змушений боротися сам, без ніякої прихильності світу й при ось такій поставі всякий "Критик", що волють неперемінливу кампанію проти українства, ніж слово правди про трагедію 45-мільйонного народу під червоною тиранією.

Одночасно з такими випадками з аргентинського боку скріпилася пропаганда місцевих "українських" комуністів з їхньою газетою "Світло". Рептильна ця міст між ін. /як і подібні газети в Америці й Канаді/ диктовані ГПУ листи з Західної України, з яких має виходити, які то щасливі стали там тепер люде. В одному такому листі читаємо м.ін.: "Куди глянеш оком - все мое: лани, ліси, фабрики, будинки, уряди, армія сильна озброєна, все, все, на що думка сягне, все мое, навіть Сталін, і він мій учитель, рідний батько, мій друг і визволитель. Побіч цих справді зворушливих своїх рабською подлістю стрічок є ще таке місце в листі: "Нам сонце ще не заходить від 17 вересня 1939 р., від дня приходу наших дорогих рідних братів, наших гордих соколів... Найкращими квітами обсипали танки... Цілували все, що було з Радянського Союзу; і дорогих гостей, і їх зброю, і танки, і панцирні машини...". Влучно додає аргент: "Наш Клич" від себе дотих виливів радості чекістського пера: "І де то ще не цілували..."

Кінець одного пашквілю.

В Празі видали були скоропадчуки брошуру В. Бірчака "Карпатська Україна", в якій автор повиписував різні брехні про кол. уряд Карпатської України й діяльність українських націоналістів там же. Здається, що під впливом обурення ширших кругів українства в Німеччині зприводу появи цього пашквілю, німецька влада заборонила розповсюджувати його.

УКРАЇНЦІ В ГЕН. ГУБЕРНАТОРСТВІ.

Національний рух.

В Шавнику на Криниччині відбулося районне свято молоді, на якому карні ряди лемківської молоді маширували перед трибуною з портретом Вождя Коновальця, вправляли й виводили хоріві продукції.

Теж у Сяноці відбулося Свято Молоді, перша того роду тут імпреза взагалі. Після богослуження й походу містом відбулися вправи й легко-атлетичні змагання на місцевому військовому стадіоні.

Врешті й у Турці на Холмщині пройшло успішно районне Свято Молоді з участю 180 учасників.

У Романові-живці /Перемищина/ відбувся кооперативно-господарський курс для учителів сянницької шкільної округи.

Село Острів над Сяном було до 1908 року чисто українське та пізніший поробільший вплив польських колоністів довів до того, що село має нині всего 35 українського населення. Сьогодні Острів має українську школу, читальню, успішну роботу провів у літку дитячий садок й є надія вчинити село знову українським.

Село Устя-Руське на Горличині важко терпіло за польських часів під режимом поліції, граничної сторожі та учителів-поляків. Тут іде тепер до кращого: засновано вже кооперативу й гарними успіхами втішався дитячий садок.

Святкова Велика на Ясельчині має кооперативу, докінчують будову нового шкільного будинку, значну діяльність проявляє театр, кружок і хор.

Село Дубрівка, пов. Янів Люб., настільки потерпіло від польонізаційного наступу, що в ньому нині всего один господар знає рідну мову. В селі є тепер дитячий садок, що від малої дитвори починає діло повернення села до українства.

Теж Жовтанці під Холмом втратили були в значній мірі національний характер і тепер тут веде вже національну роботу відділ молоді та базується Укр. Освіта Т-во.

І село Циців, теж на Холмщині, стануло на шлях відродження, відновивши діяльність "Рідної Хати" та заклавши кооперативу й хор.

Оживає теж усе більше Підляшшя, де напр. в селі Добринка є українська школа, кооператива, відділ молоді та хор.

Український адміністративний курс у Люблині.

В серпні відбувся в Люблині перший укр. адміністративний курс, на якому викладали українці й німецькі урядовці. Завданням курсу було приготувати українців до праці в нижчій адміністрації. Небаром відбудеться подібний підготовчий курс для вищої адміністрації.

Нові українсько-німецькі підручники.

В Ляйпцігу появилася підручник української мови для німців зладжений дром Я. Рудницьким. В Берліні ж видруковано підручник німецької мови для українців Юрія Рудницького. Теж празьке видавництво "Наступ" друкує шитками підручник німецької мови для українців.

Польська поліція все ще урядує...

В Цицкові на Холмщині польська поліція, що урядує й під німцями, завадила від місцевої кооперативи, щоб українсько-німецьку вівіску змінила на польську, а коли управа відкинула це домагання, посипались на неї доноси перед німцями. Подібне було в Ярославці пов. Грубешів, де хтось попсував мотор у тартаку й поляки донесли на місцеву "Рідну Хату", що це її членство доконало саботажу. У в сліді голова й-містоголова т-ва помандрували до табору примусових робіт. Як бачимо, полякам зовсім не так зле поводитьсь у Ген. Губернаторстві, коли далі можуть виладовувати свою лють на українцях.